

MVM Máttra Energia Zrt. A1-A2-A3 és A4 lerakó 12213-29/2009 számú egységes környezethasználati engedélye teljeskörű környezetvédelmi felülvizsgálata hiánypótlása
(élővilág)

6. Egészítse ki a dokumentációt az élővilágra vonatkozó környezetterhelés és igénybevétel bemutatásával, *a környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről* szóló 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet [a továbbiakban: 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet] 2. mellékletének 3.6. pontjában foglaltak szerint.

2025

(Piros madárbirs-*Cotoneaster integerrimus* Medic.)

Készítette: Mercsák József László
élővilág-védelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012

Tartalomjegyzék

1.1. Az élővilágra vonatkozó környezetterhelés és igénybevétel bemutatása.....	3
1.1.1. A tájhasználattal érintett életközösségek (<i>növény és állattársulások</i>) felmérése és annak a természetes, eredeti állapothoz, vagy környezetében lévő, a tevékenységgel nem érintett területekhez való viszonyítása.....	3
1.1.1.1. A vizsgált terület és környezete jellemzői, védett természeti területek.....	3
1.1.1.2. A területet magába foglaló kistáj ismertetése.....	3
1.1.1.3. A zagytározó élőhelyeinek ismertetése.....	5
1.1.1.4. A terület növényvilágának ismertetése.....	5
1.1.1.5. A terület állatvilágának ismertetése.....	9
1.1.2. A tevékenység következtében történő igénybevétel módjának, mértékének megállapítása, a biológiailag aktív felületek meghatározása.....	12
1.1.2.1. Az érintett terület igénybevétele.....	12
1.1.2.2. Biológiailag aktív felületek.....	13
1.1.3. A tevékenység káros hatásaira legérzékenyebben reagáló indikátor szervezetek megjelölése.....	13
1.1.4. Az eddigi károsodás mértékének meghatározása.....	13
Felhasznált irodalom.....	14
Fényképmelléklet.....	14
Egyéb melléklet.....	15

MVM Mátra Energia Zrt. A1-A2-A3 és A4 lerakó 12213-29/2009 számú egységes környezethasználati engedélye teljeskörű környezetvédelmi felülvizsgálata hiánypótlása

„Egészítse ki a dokumentációt az élővilágra vonatkozó környezetterhelés és igénybevétel bemutatásával, a környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról.”

1.1. Az élővilágra vonatkozó környezetterhelés és igénybevétel bemutatása

1.1.1. A területhasználattal érintett életközösségek (növény és állattársulások) felmérése és annak a természetes, eredeti állapothoz, vagy környezetében lévő, a tevékenységgel nem érintett területekhez való viszonyítása

1.1.1.1. A vizsgált terület és környezete jellemzői, védett természeti területek

A zagytározó Visonta (0163/91 hrsz., területe: 108,5660 ha) és Halmajugra (07/4 hrsz., területe: 38,1753 ha) települések külterületén helyezkedik el. Mindkét terület művelési ága kivett, bányatelek, a terület tulajdonosa az MVM Mátra Energia Zrt., a tulajdoni hányad 1/1.

A lerakó alapterülete: 86,5 ha (ebből az A1 és A2 ütem 75,0 ha, az A3 ütem 11,5 ha). A területet északkelet felől az erőmű területe határolja, délkeleti és délnyugati oldalán a korábbi bányászati tevékenységekkel bolygatott, mára rekultivált területek találhatók. Körben telepített erdő, illetve kiskerti művelés céljára visszaadott területek (kertek) vannak.

A kialakított zagytározó országos jelentőségű védett természeti területnek, Natura 2000 területnek, barlang felszíni védőövezetének, az országos ökológiai hálózatnak nem része, egyedi tájértéket nem érint. A tározó ipari, bányászati környezetben létesült.

Természetvédelmi jelentőségű területek	Érintettség
<i>Országos jelentőségű védett természeti terület</i>	
1. Nemzeti park	nem
2. Tájvédelmi körzet	nem
3. Természetvédelmi terület	nem
<i>Ex lege terület</i>	
1. Láp	nem
2. Szikes tó	nem
3. Kunhalom	nem
4. Földvár	nem
5. Forrás	nem
6. Víznyelő	nem
<i>Helyi jelentőségű védett természeti terület</i>	nem
<i>Országos Ökológiai Hálózat</i>	nem
<i>Natura 2000 terület</i>	nem

1.1.1.2. A területet magába foglaló kistáj ismertetése

Kiegészítés: Az előző fejezet adatai kiegészítve a tervezett A4 bővítéssel

Bemutató: **Halmajugra**, község az Észak-Magyarország régióban, Heves vármegyében, a Gyöngyösi járásban, a Mátra déli lejtőjén, a Bene-patak völgyében.

Területe: 21,68 km², lakossága 1.291 fő (2024.01.01). Dombvidéki, település, igen jelentős az ipari jellegű termelés, az erdő és szántóföldi gazdálkodás, kertművelés. Tengerszint feletti magassága: 115-150 m.

Földrajzi elhelyezkedés: **Halmajugra**, község az Északi-középhegység nagytájban, a Mátra középtájban, a Felső-Mátraalja kistájban helyezkedik el. Felszínét az andezit, andezittufa, riolittufa alapköveten keletkezett agyagos, agyagos homokon, mint fizikai talajféleségen, csernozjom barna erdőtalaj, mint genetikai talajtípus fedi.

Védelem: Az érintett és vizsgált terület nem áll természetvédelmi oltalom alatt, nem része a Natura 2000 hálózatnak, nem része az Országos Ökológiai Hálózatnak, attól távolabb esik és a tervezett beruházás nincs rá hatással. Nem található a területen és környezetében helyi tájképi érték.

Klíma adatok:

A napsütés évi összege: 1.900 óra

Az évi felhőzet: 55 % borultság

A derült napok évi száma: 70 nap

A borult napok évi száma: 120 nap

A ködös napok évi száma: 40 nap

Évi középhőmérséklet: 9,5 C°

A fagyos napok száma: 90 nap

Az átlagos évi legmagasabb hőmérséklet: 34,0 C°

Az átlagos évi legalacsonyabb hőmérséklet: -18,0 C°

Évi párányomás: 7,2 mm

A 14 órai nedvesség évi átlaga: 60 %

Évi csapadékeloszlás: 550 mm

A havas napok évi száma: 25 nap

A szélirány évi gyakorisága (*Eger állomás adatai*): ÉNy-É- Ny-DNy-ÉK-DK-K-D.

A tengerszinti légnyomás: 1016,6 hPa

Vizek

A Mátra alacsonyabban fekvő lejtővidékét a Bene, a Vár, a Nyiget, a Berek, a Domoszlói, a Forrás és a Tarnóca-patak tagolja. A Mátra szél- és csapadékarányában eléggé száraz terület.

A vízfolyások vízjárás- és vízhozam-szélsőségeire fényt vetnek a tájhatáron kívüli vízmércék adatai. A Tarnóca nagyobb árvízi hozamában a 10%-kal nagyobb vízgyűjtő hatása tükröződik. A patakvölgyekben jelentős az árterület kiterjedése, 22 km². Az árvízi hozamokat jelentős tározók hasznosítják, így pl. a Vár- és a Nyiget-patak vizét a Markazi- (170 ha), a Berek-patakét a Domoszlói-tározó (56 ha). A terület nevezetes forrása az abasári Vízmű-forrás (400–150 l/p), ami a községet is ellátta. D felé számos az artézi kút, de a vízhozamuk mérsékelt. A „talajvíz” általában 6 m alatt található, csak a völgytalpakon áll magasabban. Általában kalcium-hidrogénkarbonátos, kemény, szulfátszegény vizek.

A vegetáció jellemzése

A Déli-Mátra potenciális vegetációja tatárjuharos-lösztölgyes, cseres és elegyes molyhostölgyesek és száraz gyepekkel mozaikoló komplexe. A vizsgált terület ipari hasznosítású, ahol ez lehetséges kevés szántó, telepített nem őshonos fafajokkal erdősített, már bolygatott területen, rendeltetése a talaj védelme a deflációtól és az eróziótól. A távolabb eső külszíni fejtések, pernye és egyéb lerakók fokozatosan rekultivációra kerülnek

A Keleti-Mátraalja területének jelentős része mezőgazdasági művelésű terület. Az Abasár-Visonta-Domoszló vonaltól északra már a Mátra található, mely déli, lankás lejtőit alig művelik, de jellemzőek a szőlőkultúrák. A szőlőművelésre alkalmatlan völgyecskék növényzete erdő, bokorerdő, míg a művelés alatt nem álló lejtők növényzete gyeppé, amely a legeltetés és kaszálás visszaszorulása következtében erőteljes bokrosodásnak indult. A magasabb fekvésű területeket lombos erdő borítja.

A kistáj közel egyharmadát külszíni fejtések tájsebei tarkítják, melyek sok esetben a települések közé ékelődnek. A működő bányarészek kopárak, a régebben felhagyott meddőhányókon a benövényszeredési folyamat megindult. A rekultivált bányaterületek rézsűit fás növényzet borítja. A felhagyott hányók egyes részein mezőgazdasági művelésbe vonták.

A mezőgazdasági területeken belül dominálnak a szántóterületek, gyeppé csak néhány kisebb foltban található. A szántóföldi művelés jellemzően nagy táblás parcellákon folyik, kisparcellás és kertművelésű területek a települések közelében vannak.

A területen két víztározó van, a Markazi-, és a Domoszlói-tározó. Az előbbi a Vár- és a Nyiget-patak vizét, míg utóbbi a Berek-patak vizét hasznosítja. A vízfolyások zömében szabályozottak, míg a bánya térségében mesterséges mederbe tereltek. Természetes, illetve természetközeli ligeterdő maradványok keskeny sávban szegélyezik a nagyobb patakokat, (*Tarnóca-, Domoszlói-, Berek-, Nyiget-patak*). A patakok mentén néhány kisebb területen megmaradt nedves rétek maradványai lelhetők fel. Erdő csak a Mátra magasabban fekvő területein található.

1.1.1.3. A zagytározó élőhelyeinek ismertetése

Az élőhelyek vizsgálata helyszíni bejárással és adatgyűjtéssel, fotókészítéssel történt, de felhasználtam a korábban készült szakértői munkám anyagát is.

A vizsgált területen fellelhető élőhelyek:

OC: jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

S1: ültetett fehér akácok

U5: meddőhányók, földdel befedett hulladéklerakók

Kiegészítés: Az élőhelyekre jellemző növényfajok a 1.1.1.4. A terület növényvilágában ismertetése fejezetben felhasználva, beépítésre kerültek.

1.1.1.4. A terület növényvilágának ismertetése

Növényvilág

Flóratartomány: A terület a Magyar flóratartományba (*Pannonicum*) tartozik.

Flóraidék: A magyar Középhegység - *Ősmátra* - flóraidéke (*Matricum*).

Flórajárás: A Mátra (*Agriense*) flórajárás része.

Az érintett és vizsgált területen fellelhető növénytársulások: *melegkedvelő szubmediterrán cserjések* (*Berberidion Br.-Bl.1950*), *útszéli gyomnövényzet* (*Artemisletea vulgaris Lehm. & al. In R.Tx. 1950*), *taposott gyomnövényzet* (*Polygano arenastri-Poetea annuae Rivas-Martinez 1975 corr. Rivas-Martinez & al. 1991*), *akácok* (*Robinietae Jurko ex Hadac & Sefron 1980*).

Növénytársulások és növényfajok a területen

1. Melegkedvelő szubmediterrán cserjések (*Berberidion Br.-Bl.1950*)

Ezen belül: Galagonya-kökény cserjés (*Pruno spinosae-Crataegetum Soó /1927/ 1931*)

Jellemző növényei: A gyakori kökény (*Prunus spinosa*) mellett megtalálható az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), a varjútővis (*Rhamnus catharticus*), a lágyszárú növényfajok közül a fekete üröm (*Artemisia vulgaris*).

2. Útszéli gyomnövényzet (*Artemisletea vulgaris Lehm. & al. In R.Tx. 1950*)

Ezen belül: Mezei aszatos (*Cirsietum lenceolati-arvensis Morariu 1943*)

Jellemző növényei: Uralkodik a fekete üröm (*Artemisia vulgaris*), a fekete peszterce (*Ballota nigra ssp. nigra*), a kerek repkény (*Glechoma hederacea*) és a pitypang (*Taraxacum officinalis*).

3. Taposott gyomnövényzet (*Polygano arenastri-Poetea annuae Rivas-Martinez 1975 corr. Rivas-Martinez & al. 1991*)

Ezen belül: Angol perje-nagy útifű társulás (*Lolio-Plantaginetum majoris Beger 1930*)

Jellemző növényei: Domináns az angol perje (*Lolium perenne*), de gyakori és jellemző a nagy útifű (*Plantago major*).

4. Akácok (*Robinietae Jurko ex Hadac & Sefron 1980*)

Ezen belül: Rozsnokos akác (*Bromo sterilis-Robinietae Pócs 1954*)

Jellemző növényei: Uralkodó az akác (*Robinia pseudo-acacia*), gyakori fajok a gyepürózsa (*Rosa canina*), a meddő roznok (*Bromus sterilis*), a ragadós galaj (*Galium aparine*), a betyárkóró (*Erigeron canadensis*) és a fekete bodza (*Sambucus nigra*).

(TVK – Természetvédelmi kategóriák /Simon 1988/, SzMT – Szociális Magatartás Típusok /Borhidi 1993/ feltüntetésével)

Nr.	Latin név	Magyar név	TVK	SzMT
1,	<i>Abutilon theophrasti Medic,</i>	selyemmályva	GY	W
2,	<i>Achillea millefolium L.</i>	közönséges cickafark	TZ	DT
3,	<i>Agropyron repens (L.) P. B.</i>	közönséges tarackbúza	GY	RC
4,	<i>Ailanthus altissima L.</i>	bálványfa	G	AC

5,	<i>Amaranthus lividus</i> L.	zöld disznóparéj	G	W
6,	<i>Ambrosia artemisiifolia</i> L.	parlagfű	GY	AC
7,	<i>Arctium lappa</i> L.	közönséges bojtorján	GY	W
8,	<i>Artemisia vulgaris</i> L.	fekete üröm	GY	W
9,	<i>Asclepias syriaca</i> L.	selyemkóró	GY	AC
10,	<i>Atriplex patula</i> L.	terebélyes laboda	GY	W
11,	<i>Atriplex tatarica</i> L.	tatár laboda	GY	DT
12,	<i>Ballota nigra</i> L.	fekete peszterce	GY	W
13,	<i>Calamagrostis epigeios</i> (L.) Roth	siskanád tippan	TZ	RC
14,	<i>Cannabis sativa</i> L.	vadkender	A	A
15,	<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medic.	pásztortáska	GY	W
16,	<i>Carduus acanthoides</i> L.	útszéli bogáncs	GY	W
17,	<i>Carlina vulgaris</i> L.	közönséges bábakalács	TZ	DT
18,	<i>Centaurea jacea</i> L.	réti imola	TZ	G
19,	<i>Centaurea micranthos</i> S. G. Gmel.	útszéli imola	TZ	DT
20,	<i>Chelidonium majus</i> L.	fecskéfű	GY	W
21,	<i>Chrysanthemum vulgare</i> (L.) Bernh.	giliszaűző varádics	K	G
22,	<i>Cichorium intybus</i> L.	mezei katáng	GY	W
23,	<i>Cirsium arvense</i> (L.) Scop.	mezei aszat	GY	RC
24,	<i>Cirsium vulgare</i> (Savi) Ten.	közönséges aszat	GY	RC
25,	<i>Clematis vitalba</i> L.	erdei iszalag	K	DT
26,	<i>Consolida regalis</i> S. F. Gray	mezei szarkaláb	GY	W
27,	<i>Convolvulus arvensis</i> L.	apró szulák	GY	RC
28,	<i>Cornus sanguinea</i> L.	veresgyűrű som	K	G
29,	<i>Crataegus monogyna</i> L.	egybibés galagonya	K	G
30,	<i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.	csillagpázsit	TZ	RC
31,	<i>Dactylis glomerata</i> L.	csomós ebír	TZ	DT
32,	<i>Datura stramonium</i> L.	maszlag	GY	W
33,	<i>Daucus carota</i> L.	murok	TZ	DT
34,	<i>Dipsacus laciniatus</i> L.	héjakút mácsonya	GY	W
35,	<i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P, B,	kakaslábfű	GY	AC
36,	<i>Echium vulgare</i> L.	terjőke kígyószisz	TP	W
37,	<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	keskenylevelű ezüstfa	G	I
38,	<i>Erigeron canadensis</i> L.	betyárkóró	GY	AC
39,	<i>Eonimus europaeus</i> L.	csíkos kecskerágó	K	G
40,	<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	farkaskutyatej	GY	DT
41,	<i>Euphorbia salicifolia</i> Host.	fűzlevelű kutyatej	TZ	DT
42,	<i>Festuca pratensis</i> Huds.	réti csenkesz	E	C
43,	<i>Festuca rubra</i> L.	veresnadrág csenkesz	E	C
44,	<i>Fraxinus pennsylvanica</i> Marsh.	amerikai kőris	G	I
45,	<i>Galium verum</i> L.	tejoltó galaj	K	DT
46,	<i>Glechoma hederacea</i> L.	kerek repkény	K	DT
47,	<i>Hibiscus trionum</i> L.	varjúmák	GY	W
48,	<i>Lactuca serriola</i> L.	keszeg saláta	GY	W
49,	<i>Lamium amplexicaule</i> L.	bársonyos árvacsalán	GY	W
50,	<i>Lamium purpureum</i> L.	piros árvacsalán	GY	W
51,	<i>Linaria vulgaris</i> Mill.	közönséges gyűjtóványfű	TZ	W

52,	<i>Lolium perenne</i> L.	angolperje	GY	DT
53,	<i>Malva neglecta</i> Wallr.	papasajt mályva	GY	W
54,	<i>Matricaria maritima</i> L. subsp. <i>inodora</i> (L.)	ebszékfű	GY	W
55,	<i>Melandrium album</i> (Mill.) Garcke	fehér mécsvirág	GY	W
56,	<i>Melilotus albus</i> Desr.	fehér somkóró	GY	W
57,	<i>Melilotus officinalis</i> (L.) Pall.	sárga somkóró	TZ	W
58,	<i>Oenothera biennis</i> L.	parlagi ligetszépe	GY	W
59,	<i>Phragmites australis</i> (Cav.) Trin.	nád	E	C
60,	<i>Plantago lanceolata</i> L.	lándzsás utifű	TZ	DT
61,	<i>Plantago major</i> L.	nagy útifű	GY	W
62,	<i>Poa pratensis</i> L.	régi perje	K	G
63,	<i>Polygonum aviculare</i> L.	madárkeserűfű	GY	W
64,	<i>Populus</i> ssp.	nemesnyár	E	C
65,	<i>Populus canescens</i> (Ait.) Sm.	szürke nyár	E	C
66,	<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh.	cseresznye szilva	G	I
67,	<i>Prunus spinosa</i> L.	kökény	TZ	C
68,	<i>Ranunculus repens</i> L.	kúszó boglárka	TZ	DT
69,	<i>Rhamnus catharticus</i> L.	varjútövis	K	G
70,	<i>Robinia pseudo-acacia</i> L.	akác	GY	AC
71,	<i>Rosa canina</i> L.	gyepűrózsa	TZ	DT
72,	<i>Rubus caesius</i> L.	hamvas szeder	TZ	DT
73,	<i>Rumex crispus</i> L.	fodros lórom	TZ	W
74,	<i>Salsola kali</i> L.	homoki ballagófű	GY	DT
75,	<i>Sambucus ebulus</i> L.	gyalogbodza	GY	W
76,	<i>Sambucus nigra</i> L.	fekete bodza	GY	DT
77,	<i>Salix alba</i> L.	fehér fűz	E	C
78,	<i>Salix cinerea</i> L.	rekettye fűz	E	C
79,	<i>Salix fragilis</i> L.	törékeny fűz	K	G
80,	<i>Senecio vernalis</i> W. et K.	tavaszi aggófű	GY	W
81,	<i>Setaria pumila</i> (Oir.) R. et Sch.	fakó muhar	GY	W
82,	<i>Silene vulgaris</i> (Mönch) Garcke	hólyagos habszegfű	K	G
83,	<i>Solanum dulcamara</i> L.	keserű csucor	TZ	DT
84,	<i>Solanum nigrum</i> L.	fekete csucor	GY	W
85,	<i>Solidago canadensis</i> L.	kanadai aranyvessző	A	AC
86,	<i>Solidago gigantea</i> Ait.	magas aranyvessző	K	AC
87,	<i>Sonchus oleraceus</i> L.	szelíd csorbóka	GY	W
88,	<i>Stachys annua</i> (L.) L.	tarlóvirág	GY	W
89,	<i>Stenactis annua</i> subs. <i>strigosa</i> (Mühl.) Soó	ligeti seprence	TZ	W
90,	<i>Stellaria media</i> (L.) Vill.	tyúkhúr	GY	DT
91,	<i>Taraxacum officinale</i> Weber ex Wiggins	pongyola pitypang	GY	RC
92,	<i>Tragopogon dubius</i> Scop.	nagy bakszakáll	TZ	DT
93,	<i>Trifolium arvense</i> L.	herehurafű	GY	DT
94,	<i>Trifolium pratense</i> L.	régi here	TZ	DT
95,	<i>Trifolium repens</i> L.	fehér here	TZ	DT
96,	<i>Tussilago farfara</i> L.	martilapu	TZ	DT
97,	<i>Ulmus minor</i> Mill.	mezei szil	K	G
98,	<i>Urtica dioica</i> L.	nagy csalán	TZ	DT
99,	<i>Xanthium strumarium</i> L.	bojtorjánszerbtövis	GY	W

Természetvédelmi Érték Kategóriák (TVK)

I. Természetes állapotokra utaló	
unikális fajok	U
fokozottan védett fajok	KV
védett fajok	V
<i>társulásalkotó fajok</i>	<i>E</i>
<i>kísérő fajok</i>	<i>K</i>
<i>pionír fajok</i>	<i>TP</i>
II. Degradációra utaló	
<i>zavarástűrő fajok</i>	<i>TZ</i>
<i>adventív fajok</i>	<i>A</i>
<i>gazdasági növények</i>	<i>G</i>
<i>gyomfajok</i>	<i>GY</i>

Vegetáció értékelése természetvédelmi kategóriák alapján

I. Természetes állapotokra utaló	TVK	Fajszám	%
unikális fajok	U	0	0 %
fokozottan védett fajok	KV	0	0 %
védett fajok	V	0	0 %
<i>társulásalkotó fajok</i>	<i>E</i>	7	7,0%
<i>kísérő fajok</i>	<i>K</i>	12	12,0%
<i>pionír fajok</i>	<i>TP</i>	1	1,0%
II. Degradációra utaló			
<i>zavarástűrő fajok</i>	<i>TZ</i>	24	24,0%
<i>adventív fajok</i>	<i>A</i>	3	3,0%
<i>gazdasági fajok</i>	<i>G</i>	5	5,0 %
<i>gyomfajok</i>	<i>GY</i>	47	48,0%
Összesen:		99 faj	100%

A területen élő növényfajok közül a természetes állapotokra utaló fajok közül dominánsak a kísérő fajok (12,0 %), majd a társulásalkotó fajok (7,0 %), végül a pionír fajok (1,0%)-ban fordulnak elő.

A degradációra utaló fajok közül dominánsak a gyomfajok (48,0%), majd a zavarástűrő fajok (24,0%), a gazdasági fajok (5,0%)-ban, legvégül az adventív fajok (3,0%)-ban fordulnak elő. Nem található a vizsgált területen unikális, fokozottan védett, védett növényfaj.

1.1.1.5. A terület állatvilágának ismertetése

Állatföldrajzi besorolása: Ósmátra (*Matricum*) faunakörzet, Börzsöny-Mátra-Bükk vonulat (*Eumatricum*)

A vizsgálataimat 2024 évben, az őszei aspektusban, az őszi madárvonulás alatt, jó időben, és jó látási viszonyok között végeztem.

GERINCESEK - VERTEBRATA
KÉTÉLTŰEK - AMPHIBIA

BÉKÁK - ANURA

Korongnyelvűbeka-félék - <i>Discoglossidae</i>		
Vöröshasú unka – <i>Bombina bombina</i>	védett	gyakori faj

Varangyfélék - <i>Bufo</i>		
Barna varangy – <i>Bufo bufo</i>	védett	gyakori faj
Zöld varangy – <i>Bufo viridis</i>	védett	gyakori faj

Levelibeka-félék - <i>Hylidae</i>		
Zöld levelibeka – <i>Hyla arborea</i>	védett	gyakori faj

HÜLLŐK - REPTILIA

Nyakörvösgegyék-félék - <i>Lacertidae</i>		
Fürge gyík – <i>Lacerta agilis</i>	védett	gyakori faj

KÍGYÓK - SERPENTES

Valódi siklófélék - <i>Colubridae</i>		
Vízisikló – <i>Natrix natrix</i>	védett	gyakori faj

MADARAK - AVES

Gólyafélék - <i>Ciconiidae</i>		
Fehér gólya – <i>Ciconia ciconia</i>	fokozottan védett	gyakori faj

LÚDALAKÚAK - ANSERIFORMES

Récefélék - <i>Anatidae</i>		
Tőkés réce – <i>Anas platyrhynchos</i>	nem védett	gyakori faj

SÓLYOMALAKÚAK – FALCONIFORMES

Vágómadár-félék – <i>Accipitridae</i>		
Egerészöly – <i>Buteo buteo</i>	védett	gyakori faj

Sólyomfélék – <i>Falconidae</i>		
Vörös vércse – <i>Falco tinnunculus</i>	védett	gyakori faj

LILEALAKÚAK - CHARADRIIFORMES

Lilefélék - <i>Charadriidae</i>		
Bíbic – <i>Vanellus vanellus</i>	védett	gyakori faj

GALAMBALAKÚAK - COLUMBIFORMES

Galambfélék - <i>Columbidae</i>		
Örvös galamb – <i>Columba palumbus</i>	nem védett	gyakori faj
Vadgerle – <i>Streptopelia turtur</i>	védett	gyakori faj
Balkáni gerle – <i>Streptopelia decaocto</i>	nem védett	gyakori faj

KAKUKALAKÚAK - CUCULIFORMES

Kakukfélék - <i>Cuculidae</i>		
Kakuk – <i>Cuculus canorus</i>	védett	gyakori faj

HARKÁLYALAKÚAK - PICIFORMES

Harkályfélék - <i>Picidae</i>		
Zöld küllő – <i>Picus viridis</i>	védett	gyakori faj

VERÉBALAKÚAK - PASSERIFORMES

Pacsirtafélék - <i>Alaudidae</i>		
Búbospacsirta – <i>Galerida cristata</i>	védett	gyakori faj
Mezei pacsirta – <i>Alauda arvensis</i>	védett	gyakori faj

Fecskefélék - <i>Hirundinidae</i>		
Molnárfecske – <i>Delichon urbica</i>	védett	gyakori faj
Füsti fecske – <i>Hirundo rustica</i>	védett	gyakori faj

Varjúfélék – <i>Corvidae</i>		
Holló – <i>Corvus corax</i>	védett	gyakori faj
Dolmányos varjú – <i>Corvus cornix</i>	nem védett	gyakori faj
Vetési varjú – <i>Corvus frugilegus</i>	védett	gyakori faj
Szarka – <i>Pica pica</i>	nem védett	gyakori faj

Cinegefélék – <i>Paridae</i>		
Kék cinege – <i>Parus caeruleus</i>	védett	gyakori faj
Szécinege – <i>Parus major</i>	védett	gyakori faj

Rigófélék – <i>Turdidae</i>		
Feketerigó – <i>Turdus merula</i>	védett	gyakori faj
Házi rozsdafarkú – <i>Phoenicurus ochruros</i>	védett	gyakori faj

Poszátafélék – <i>Sylviidae</i>		
Mezei poszáta – <i>Sylvia communis</i>	védett	gyakori faj
Kis poszáta – <i>Sylvia curruca</i>	védett	gyakori faj

Billegetőfélék – <i>Motacillidae</i>		
Barázdabillegető – <i>Motacilla alba</i>	védett	gyakori faj

Gébicsfélék – <i>Laniidae</i>		
Nagy őrgébics – <i>Lanius excubitor</i>	védett	telelőfaj
Töviszúró gébics – <i>Lanius collurio</i>	védett	gyakori faj

Seregélyfélék – <i>Sturnidae</i>		
Seregély – <i>Sturnus vulgaris</i>	eu védett	gyakori faj

Verébfélék – <i>Passeridae</i>		
Házi veréb – <i>Passer domesticus</i>	eu védett	gyakori faj
Mezei veréb – <i>Passer montanus</i>	védett	gyakori faj

Pintyfélék – <i>Fringillidae</i>		
Tengelic – <i>Carduelis carduelis</i>	védett	gyakori faj

EMLŐSÖK – MAMMALIA
ROVAREVŐK – INSETIVORA

Cickányfélék – <i>Soricidae</i>		
Mezei cickány – <i>Crocidura leucodon</i>	védett	gyakori faj

Vakondfélék - <i>Talpidae</i>		
Közönséges vakond – <i>Talpa europaea</i>	védett	gyakori faj

RAGADOZÓK - CARNIVORA

Menyétfélék - <i>Mustelidae</i>		
Menyét – <i>Mustella nivalis</i>	nem védett	gyakori faj

RÁGCSÁLÓK - RODENTIA

Egérfélék - <i>Muridae</i>		
Pocokformák - <i>Arvicolninae</i>		
Mezei pocok – <i>Microtus arvalis</i>	nem védett	gyakori faj

NYŰLALAKÚAK - LAGOMORPHA

Nyúlfélék - <i>Leporidae</i>		
Mezei nyúl – <i>Lepus europaeus</i>	nem védett	gyakori faj

A megvizsgált és bővítésre tervezett terület és környezetét, a területen nem találhatók telepe-
sen fészkelő madárfajok (*gyurgyalag, partifecske, mezei és házi veréb, búbosbanka*) fészekü-
regei, erre alkalmas fészkelőhelyek (*lőszfal, homok vagy salakfal*) hiányoznak. Az elektromos
légvezetékek tartóoszlopain fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fészke nem található.

1.1.2. A tevékenység következtében történő igénybevétel módjának, mértékének megállapítás, a biológiailag aktív felületek meghatározása

1.1.2.1. Az érintett terület igénybevétele

Az érintett terület használata (*igénybevétele*) során az eredeti domborzatát, felszínét változó vastagságban átalakították és az erőműből kikerülő zagy tárolására történik a megépítése és folyamatos bővítése során. Ez az átalakított felszín az élővilág megtelepedésére nem alkalmas.

A növényzete leginkább a még nem bolygatott (*de itt is korábban már a szántóföldi, szőlő és gyümölcsstermesztés következtében már részben átalakított*) területekről, a szél által, főleg gyomfajokból, betelepített akácos és típusjelző növényfajai települnek meg.

A zagyártározó helye közvetlen az élővilágra gyakorolt hatás területe is, közvetett hatásként érvényesül, a takaráshoz felhasznált anyag szállítása és útvonala, illetve a tervezett tároló bővítése is.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 15. § (1) bekezdése szerint meghatározott természeti terület a zagyártározó helyén és közvetlen, vagy közvetett hatásterületén nem található.

Természetes, vagy természetközeli társulás a zagyártározó területén nem él.

Közösségi jelentőségű élőhely, vagy növény és állatfaj nem található a zagyártározó területén.

Közösségi jelentőségű védett terület (*Natura 2000 terület*) szintén nem található a zagyártározó területén és a közvetlen, vagy közvetett hatásterületén sem.

A zagyártározó területén ex lege védett lápok, szikes tavak, vagy egyéb, a természetvédelmi törvény értelmében védendő egyedi tájértékek nincsenek.

A zagyártározó az Országos Ökológiai Hálózatban nem szerepel.

A zagyártározó és környéke nem turisztikai, vagy rekreációs célpont.

Geológiai, geomorfológiai és hidrológiai érték a zagyártározóban és annak hatásterületén nem található.

1.1.2.2. Biológiailag aktív felületek

A tározó rézsűi folyamatosan épülnek ki (*így a tervezett bővítési területen is*) 5-10 m széles „meddő” lépcsőre a 0,3-0,5 m vastagságú humuszos földtakarás, ami folyamatosan tömörödik. Ezt követi a növényzettel történő betelepítése, fásítása. A vizsgált helyszínen a teraszokat már korábban fehér akáccal telepítették be, gyakorlatban az országban bevált gyakorlat szerint. Eredményként viszonylag működő biológiailag aktív felületet képez.

Hasonló adottsága van a hazánkban gyakori előfordulású a száraz homoktalajoktól a vizpartokig jó növekedésű, őshonos (*spontán fekete és fehér nyár hibrid*) szürke nyárnak.

A tározó belső rézsűin nincs növényzet, ezeken a részeken vagy vetett, vagy lassan megtelepedő kisebb szárazságtűrő gyepfoltok települnek be.

1.1.3. A tevékenység káros hatásaira legérzékenyebben reagáló indikátor szervezetek megjelölése

A zagytározó teljesen átalakított környezete, mivel az eredeti megszűnt, teljesen új életteret hozott létre. A megváltozott a domborzat, a talaj felszíne és összetétele, a növényzete és az eredeti élőhelyek állatvilága is. A mesterséges gyepesítés, a nem őshonos fafajokkal történt fásítás, idegen a területen eddig ismeretlen eredetű szilárd és folyékony állapotú anyagok tárolása, annak vegyi és hőmérsékleti hatása, a rajtuk megtelepedő elsősorban és legkorábban megtelepülő növényfajok, de az állatfajok is „tesztelik”, ezen, folyamatokon mérhető a változások milyensége és mértéke, így indikátornak tekinthetők.

A zagytározó vízfelszíne vonzó a vízimadarak számára, de a korábban vízszegény környezet az alacsonyabb és magasabb rendű állatfajok számára is vonzóbbá teszi, mindaddig amíg ki nem derül, hogy a vízben nincs elegendő, vagy hasznosítható táplálék, szaporodásra alkalmatlan. A vízi és vízközeli növényfajok megtelepedése is igen lassú folyamat lehet.

1.1.4. Az eddigi károsodás mértékének meghatározása

Az erőmű tüzelési maradékainak elhelyezésére szolgáló zagytér, zagytározó felszíne átalakított, mesterséges környezet. Az élőhelyek kialakulása a mesterségesen elindított gyepesítés erősen degradált, csak néhány pionír növényfaj tudott eddig megtelepedni. A lágyszárú növényzet megtelepedését a környezeti tényezőkön túl a száraz klíma, de főleg a csapadék hiánya gátolja.

A zagytározó környezetét telepített akácos öleli körbe, igen szegényes gyep és cserjeszinttel. Az alsó részen művelt szántókkal határos „erdőszegélyben” már jobban előfordulnak a lágyszárú és kisebb méretű cserjék, főleg a nitrogénkedvelők. Az akác által feldúsult nitrogén kedvelő fajok a jellemzőek, a nagy csalán, ragadós galaj, zamatos turbolya, meddő rozsnok, a cserjéket a gyakori fekete bodza jellemzi.

A telepített akácos legfontosabb tulajdonsága a sűrű és mélyre hatoló gyökérzete által védi a talaj felszínét a lemosódástól, szélelhordástól.

Az akácosok „erdős jellegükkel” (*mint ültetvények*) védik a táj képét. Az akác virágzása több rovarfajnak biztosít táplálékot (*vad és házi méh*). A madárfajok közül a leggyakrabban a bokorlakó énekesek használják. A déli meleg kitettségű rézsűkben gyakori a fűrésze és zöld gyík előfordulása.

A környezet jelenlegi állapotában, a szegényes élővilágával ellátja védelmi funkcióját, főleg a talaj és még a táj képe védelmét is.

Felhasznált irodalom

Dr. Keve András.: Magyarország madarainak névjegyzéke Nomenclator avium hungariea. Madártani Intézet kiadványa. Budapest 1960

Borhidi Attila és Sántha Antal.: Vörös Könyv Magyarország növénytársulásairól I – II. kötet. TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó Budapest, 1999.

Simon Tibor.: A magyarországi edényes flóra határozója Harasztok – virágos növények. Tankönyvkiadó, Budapest 1992

Országos Meteorológiai Intézet.: Magyarország éghajlati atlasza Akadémiai Kiadó. Budapest, 1960

Internet.: Természetvédelmi Információs Rendszer (*OKIR Map*)

Internet.: 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

Mercsák József László.: MVM Mátra Zrt „A4” lerakótér bővítése előzetes élővilág-védelmi és tájvédelmi vizsgálata. Tarcál, 2024.

Mercsák József László
elővilágvédelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012
3915 Tarcál, Klapka utca 14.

Tarcál, 2025.07.29.

Mercsák József László

Fényképmelléklet

1. ábra: A vizsgált terület, erdőszegély

2. ábra: A vizsgált terület, szántó